

ମୋ କବିତା ଛୁଆଁନାହିଁ

ମିଥ୍ୟାବାଦ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲେ
ସେଇ ମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ
କହୁ। ସେମାନଙ୍କ ବହୁ ମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ
ଲଜ୍ଜା ଫୁଟି ଉଠେ ନାହିଁ ;
ତମେ କେମିତି ସେମାନଙ୍କ ସହ
ପ୍ରତ୍ୟୋଗିତାରେ ପାରି ଉଠିବ ?

ସ୍ୱେଚ୍ଛା

ଅଧ୍ୟାପକ ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

ମୋ କବିତା ଛୁଆଁ ନାହିଁ

ଅଧ୍ୟାପକ ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

ପ୍ରକାଶକ :

ଯୁନାଇଟେଡ ଆର୍ଟିଷ୍ଟସ୍ ଏସୋସିଏସନ

ଖୋମ, କଲ୍ଲା : ଖୋମ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ :

କାନୁୟାରୀ ଚରଣ ଛନ୍ଦାଧରୀ

ମୁଦ୍ରକ :

ଜ୍ଞାନପ୍ରକାଶିନୀ

ଆର୍. କେ. ହୋଷ୍ଟେଲ ରୋଡ଼, ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୫-୦୦

ଲେଖକଙ୍କର ଲିଖିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ

ମୋ ଦେଶ ନୁହେଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର (କବିତା)

ରଞ୍ଜିତ ଅସିଧାରେ (ଆତ୍ମଜୀବନ ଉପନ୍ୟାସ)

ସଂଘଂ ଶରଣଂ ଗଛାମି (ଆତ୍ମଜୀବନ ଉପନ୍ୟାସ)

ଉଦ୍‌ଗୀରଣ ୧, ମୋ କବିତା
 ଛୁଅଁ ନାହିଁ ୨ ବାଇଡ୍‌ଙ୍କ ଓ ବଛୁଆଡ଼ ୩
 ନେତା ଉବାଚ ୪ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀର ସତ୍ୟପାଠ ୫
 ଉନ୍ନୟନ ୬ ଅଜ୍ଞାତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ୭ ମଧ୍ୟାହ୍ନର
 ଅନ୍ଧକାର ୮ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ୯ ବ୍ୟାଘ୍ରାଲିଙ୍ଗନ ୧୧ ସଂଗ୍ରହ ୧୨
 ବିସ୍ମୃତ ସ୍ମୃତି ୧୩ ଉପଦେଶ ୧୪ ମୃତ୍ୟୁ : ଗୋଟିଏ ଦେଶର ୧୫
 ବିଷାଦ ୧୬ ମୋର ପଲଟିକ୍ସ ୧୮ ମାୟାମହଲ ୧୯ ଗୁପ୍ତକଥା ୨୦
 ମନକଥା ୨୧ କାଲି ଓ ଆଜି ୨୨ ପଲଟିକ୍ସ ୨୩ ସମୟର ସେପାଖ ଓ
 ଏପାଖ ୨୪ ଦେଶ ମୋର ଭ୍ରାତାଙ୍କ ବଦନ ୨୫ ଭାରତମାତା ୨୬ ପ୍ରଗତିର
 ଗତି ୨୭ ଆକାଞ୍ଚ୍ଛା ୨୯ ବିଦ୍ୟାବିଳାସ ୩୦ କଳା ଲିଖିତାସ ୩୧
 ଗାନ୍ଧୀ ହତ୍ୟା ୩୨ କଲେଜ ଫଙ୍କସନ୍ ୩୩ ପାରାପାପ ୩୪ ସ୍ବପ୍ନ
 ପର୍ଯ୍ୟଣ ୩୬ ଶକୁନ୍ତ ଉବାଚ ୩୭ କବି ରାଜର ଗୀତ ୩୮
 ସୁଖଂ ଜୀବେତ୍ ୩୯ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ? ୪୦ କୋରାପୁଟର
 ଗୀତ ୪୧ କବିତାର ଜନ୍ମ ୪୨ ବିଦାୟା ପ୍ରେମିକା
 ପ୍ରତି ୪୩ ଶମତା ବଧୂ ୪୪ ଜାତକ :
 ମୋ କବିତାର ୪୫ ବୁଲ୍ ୪୬

କୁମାରୀ ଧର୍ଷଣର ତାମାଗର ଗୁଡ଼ିଆ ନେତାର ପଶ୍ଚାତ୍ତାପନକାରୀ
ସାହିତ୍ୟିକ ଗୋଷ୍ଠି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦାଆନ୍ତି ।

ଫକୀର ମୋହନ, ଗୋପୀନାଥ, ଶାନ୍ତନୁ, ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଗନ୍ଧ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର
କଳିଷ୍ଠ ସମାଜ ସଚେତନତା କବିତା ରାଜ୍ୟରେ ହରିଜନ ନ ରହୁ ।

ଏହି-ଏଣ୍ଟାବୁଲ୍ ସମ୍ପର୍କ ବ୍ୟକ୍ତିର ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁ ସାହିତ୍ୟିକମାନେ
ଜୀବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନବରତ ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜାର ସମ୍ମୁଖୀନ
ସେଇମାନଙ୍କର ଜବର କୁଣ୍ଡଳ ମାଗି ଏ ଦେଶର ସାହିତ୍ୟିକ
ଆଜି ଦରବାରରେ ଶୁଣିବେ

ପ୍ରଭୁର ରଥର ବନ୍ଧୁବଳୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟତା ଥିବା ଅର୍ଥ ଓ
କ୍ଷମତାକୁ ବିରୋଧ କରି ଯେଉଁମାନେ ବେକଟିକୁ ସଙ୍କଟସୂଚକ କରିଛନ୍ତି,
ସେମାନଙ୍କର ଜୟ ହେଉ ।

ପ୍ରେମ୍, ଅଢେଇ, ନେତ୍ରତା, ମିତ୍ରତା, ସେପାଟିଙ୍କ ମାନବଗଣୀ
କବିତାର ପ୍ରସ୍ତୁତିଶାଳୀ ଏ ମାଟି ହେଉ ।

ମୋ କବିତା ଛୁଆଁ ନାହିଁ

ମୋ କବିତା ଛୁଆଁ ନାହିଁ
ରାଜନୀତି ଛୁଆଁ ହୋଇଯିବ
ନେତାମାନେ ନିଆଁ ପାଣି ବାସନ୍ତ କରିବେ ।

‘ଇଭ୍’ର ଦେହକୁ ନେଇ
ମୁଁ ଖେଳି ପାରୁନି
ମଣିମାଙ୍କ ମଣୋହର
ଗାଉଁଲି ଝିଅଟିର ଲୁହ
ମୋ କଲମରେ ଲୁଗି ଯାଇଛି ।

ମୋ କବିତା ବଡ଼ ବଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ
ଛପା ହୁଏ ନାହିଁ
କଳଶ, କୁଣ୍ଡଳଧାରୀଙ୍କ ସହିତ
ମୋର କଟି ।

ବୋକା ବୋକା ଲେକକ ସାଥରେ
ମୈଦାନରେ ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଛି
ବନ୍ଧୁକ ଆଗରେ
ମୋ କବିତା ଦେହରେ
ଗଲ୍ଲକର କଡ଼ା ଗଲ ।

ବିଚର ମଣିଷଟିଏ ଥିଲା
ଏବେ ନେତାଟିଏ ହୋଇଯାଇଛି ।

କଷ୍ଟାକ୍ଷରମାନେ ମଦଟ୍ୟାପ୍ ବସାଇଛନ୍ତି
ନହୁଳି ବସୁଧୀମାନେ ପସର ମେଲି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଦିନେ ସେ ମଣିଷଟିଏ ଥିଲା
ଆତ୍ମକୁ ଆତ୍ମତା କହୁ ନ ଥିଲା
ଏବେ ତା'ପାଇଁ ସତ ଆଉ ମିଛ
ହାଇ କମାଣ୍ଡ ଠିକ୍ କରୁଛନ୍ତି ।

ତା'କୁ ପ୍ରଶଂସାର ଗୋଥ ହୋଇ ଯାଇଛି
ସେ ମଧୁ ଚରରେ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି
ଆମେ ବାହାରେ ଭୋ ଭୋ ଭୁକୁରୁ ।

ଲୋକେ ପୋକମାଛ ଭଳି ନିଃସହାୟ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି
ଗୋଟିଏ ଦେଶକୁ କାଦୁଅରେ ଫିଙ୍ଗି ଦିଆ ଯାଇଛି
ଗୋଟିଏ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଚାନ୍ଦିନୀରେ ରକ୍ତାକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଆମେ ତା'ର ଶାନ୍ତମାନଙ୍କୁ ହରାନ୍ ଧଳନ୍ ଦେଉଛୁ
କାରଣ କେବଳ ସେଇ ଗୋଟିଏ କଥା
ଆମେ ଘରେ ଓ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଶିଖିଛୁ ।

ଯୋଉ ଘାଟି ବୁର୍ଲ୍ରେ ଲିଭିଗଲା
ସେ ଆଉ କା'ର ପୁଅ
ଯେଉଁ ଝିଅଟିକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ଜଳ
ସେ ଆଉ କା'ର ଝିଅ ।

ପାରାଦୀପରେ ଯୋଉଁ ନିଆଁ ଜଳିଲା,
ତା ଧାସ ତମକୁ ବାଜିନି
ବନ୍ୟା ଯୋଉ ବୁଢ଼ୀକୁ ଉସାଇ ନେଲା
ସେ ତମ ମାଆ ନୁହେଁ ।

ଆସ ! ମୋ ପତାକା ଧରି
ଟେଲିଭିଜନ୍, ଟ୍ରିଜ୍, କାର୍ ସବୁ ପାଇବ ।

ଆଲକଟ୍ରାଣ୍ଡରକୁ ଶୁଣା ମୁଁ ଦେଖାଇଥିଲି
ମହମ୍ମଦ ଘୋସ୍ୱର ଖଣ୍ଡା ମୁଁ ପଜାଇଥିଲି
ଜାଇବ୍ ମୋ ପିଠିକୁ ଆଉଁସି ଦେଇଥିଲି
ବକ୍ସି ଜଙ୍ଗେପୁର ପାଗ ମୁଁ ଖସାଇ ଦେଇଥିଲି ।

ଜେହାସ ସାଗ କେବଳ ମୋର ପାଦଚିହ୍ନ
ଭୁଗୋଳପାଠ ମୁଁ ଟାଣିଥିବା ଲଲ ଲଲ ଗାର
ଛୁଗଳମାନଙ୍କୁ କିଛି ଭାଳିପସ ଧରାଇ ଦେବା
ପିଂସାସନ ଆମର ହୋଇଯିବ ।

ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀର ସତ୍ୟପାଠ

ରାଜନୀତି ଠିକା କେବଳ ଆପଣ ନେଇଛନ୍ତି
ଆଖି ଛୁଇଁବୁ
ଆମେ ଭଲ ଲୋକମାନେ
‘ସୀତା ହରଣ’ ବେଳେ ମୁହଁ ବୁଲାଇଦେବୁ ।

ହଜାରେ ବର୍ଷର ଇତିହାସ ସଦା
ଆମକୁ ‘ରୁ’ ‘ରୁ’ ଡାକ ହାଡ଼ ଖଣ୍ଡେ ଫିଙ୍ଗି ଦିଏ
କଣ ହୋଇଗଲା
ମରିଚି ଯାଇବୁ ।

ଆପଣଙ୍କ ପାଶୋର ଶୀତଳ ଆଉ
ମୁଣ୍ଡମାନେ ପ୍ରମୋଦରେ ଜଳ ଜଳ ଶୁଣୁ ଆମ୍ଭ
ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ
ଢେପ ଖାଲ ସବୁ ସମାନ ।

ଟପଟପିଆ ଝିଅଟାକୁ ଉଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ସାର୍
ଆମେ ହଲପ୍ କରି ସମ୍ଭାବନାକୁ ଲେଖିବୁ
ଝିଅଟା କଥା ଆଇଁଷିଆ ।

ଆପଣଙ୍କୁ ହଜାର ହଜାର ଜୁହାର ହଜୁର
କାହିଁକି ମାଟିକ୍ ଡେଇଁ ନ ଥିଲୁ
ଆମେ ଏବେ ।

ଆପଣଙ୍କ ଗୁହମୁତ ଖାଇବୁ
କିନ୍ତୁ ଅଇଁଠା ଖଲ ହୁକୁମ ହଉ ।

ଉନ୍ମୟନ

ଆମେ ସବୁ ନିମ୍ନ ପୋତୁରୁ
ଆଉ ପିଲଙ୍କୁ କହୁରୁ
ସେମାନେ ଆମ୍ଭ ଖାଇବେ ।

ମଙ୍ଗରାଜ ପାଖରେ ହାତ ମଳି ଠିଆ ହୋଇରୁ
ଆଉ ଭାଷଣ ଦଉରୁ
ଚାରିଆ ଭାରିଆ କୁଳ ବଢ଼ିବ ।

ପୁଅକୁ ଯାଉଛ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି
ଆମେ ଯଦି ପଶ୍ଚିମରେ ପହଞ୍ଚିଯାଉ
ପରତ୍ରା ନାହିଁ ।

ପାଟି ଓ କଲମକୁ ଏଡ଼େଇବ ଦିଆ ସରିବ
ଭବିଷ୍ୟତର ବରିଷ୍ଠରେ
ନିଆଁ ଲଗାଇଦେଲେ
କେହି କିଛି କହିବେ ନାହିଁ ।

ଅତୀତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ବାପା, ଭଲ ମାଆ ଥିଲେ
ପୁଅକୁ ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲେ
ଝିଅକୁ ବର ଯୋଗାଉଥିଲେ
ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଟଙ୍କା ବଢ଼ାଉଥିଲେ ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ଯେତେବେଳେ ଭାଗନ୍ ମାଡ଼ଲ
ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସାପ ସୁ'ସୁ' କଲ
ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍
ନିଜ ଜାମରେ ମନ ଦେଇଥିଲେ ।

ବଡ଼ପୁଅ କାଲି କନ୍ଧଗଲ
'ସମ ଲଲ୍' ବାଳୁଙ୍ଗା ଧୁଆଁ
ଦଶ ହଜାରରେ ଚାକିରୀ ମାଗିନେଲ
ସୁନା ପଦକକୁ
ମୁଁ ଏଥର ଧରିଦେବି' ।

ଝିଅ କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ମା'କୁ ଜହ୍ନଲ
'ମଦ ବେପାରୀର
ଷଣ୍ଢ ମାର୍ଜା ପୁଅ କହି ଯାଇଛି
ତା'କୁ ବଙ୍ଗଳାରେ ଦେଖା ନ କଲେ
ବଦଳି ହେବ କୋରାପୁଟକୁ' ।

ଡ଼ିକ୍ରର କହୁଚନ୍ଦ୍ର, 'ଭେଜାଲ୍ ତେଲ ଖାଇ
ପ୍ରମିଳାର କ୍ୟାନ୍ସର ହେଲା' ।

ଭଲ ଲୋକମାନେ ଶୁଭୁଚନ୍ଦ୍ର
କୋଉ ଛକରେ ସେମାନେ ଶୁଣି ଭୁଲିଗଲେ ।

ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଅନ୍ଧକାର

ସେତେବେଳେ ସୁନା ଭଗବାନ
ଅବତାର ନେବେ ବୋଲି
ଚକ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ
(ଗୀତା ତ ସେବା କହେ)
ଏବେ ଚରଣ ବହୁତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଭଗବାନଙ୍କ ଅବତାର ପାଇଲୁ
ଏବେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅପ୍ତିରେ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଭଗବାନ ଜାଣିଲେଣି
ଅରୁଣେଇର ଉତ୍ତମ ଚରଣଅର୍ପଣେ
ଶବ୍ଦକାବଳୀ ସମାପନ ଓ ଶିଫାର୍ଟ୍‌ମାନେ
ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ କରିଦେବେ ।

ବିଶେଷତଃ ରେଡ଼ିଓ, ଟେଲିଭିଜନ, ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ
ବେସରକାରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ବହୁତ ଡର ।

ଦିନେ

ହଠାତ୍ ତମକୁ ଖୁବ୍ ରୁମ୍‌କୁ ଡାକି ପଠାଇଥିଲା
ଆଉ ତମେ ବ୍ରେକଟ୍, ମ୍ୟାନ୍ ହାତରେ ବସୁଡ଼ା ପଠାଇଥିଲା ।

ପୁଣି ଯେଉଁଦିନ

ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ରକ୍ତ ସିନ୍ ନଦୀରେ ଧୋଇପାରି
ଏକପେଲ୍ ଟ୍ରାକ୍ ଛୁଆଁଟା
ନାଶନେକା ତମ ଆଡ଼େ ହାତ ବଢ଼ାଇଥିଲେ
ବାରୁଦର ଗନ୍ଧ ତାକୁ ତମକାନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା
କିନ୍ତୁ, ସେହି ଦିନେ ତମେ ବୋମା
ଡିଆରି କରୁଥିଲ କିନା ?

ଫାଷ୍ଟ୍, ମିଲ୍‌ରୁକ୍ ମାର୍କସ୍ ଗନ୍ଧ ଶୁଣି ଶୁଣି
ମି. ଆଇ. ଏ. ର ବୁଦ୍ଧିହୀନତା
ଓ, ସିଂଟନ୍ ଓପାରିଆ ବସ୍ତା ଉପରେ
ପ୍ରାଣମୂର୍ଚ୍ଛା ଧାଉଁଥିଲା ବେଳେ
ତମ ଆଖିରେ ବଜ୍ର ଝଲୁଥି ଉଠିଥିଲା ।

ସୋଲଜ୍-ନେକ୍ସିନ୍, ପାସ୍ତରନାକ୍ ହାତରେ
ଲଲବାହିନୀର ମାଲିକ ପାଖକୁ
'ଯୁଦ୍ଧ' ଦେହର ଡାକରା ଯେ ପଠାଇଥିଲା
ସେ ତମେ ନା ?

ତମ ସଙ୍ଗେ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଶକ୍ତିଧରମାନେ
ବାବୁମ୍ବାର ନିଷ୍ଠୁଳ ଯୋଧାରେ
ତମ ଇଚ୍ଛା-ଜଗୁଆଳଙ୍କ ବୁକୁ ନିଗିଡ଼ା ରକ୍ତ ର
ଇତିହାସର ରକ୍ତଧାରକୁ ଗସ୍ତ କର ପକାଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ମାଟି କି ଅପରାଧ କରିଥିଲା
ଏଠି ଚମ ଅଛୁଣ ନୟନ ସନ୍ତାନମାନେ
ପାଟଯୋଡ଼ ପିନ୍ଧି, କୁଣ୍ଡଳ ଝଲାଇ
ସର୍କାସ କୋଠାରୁ ବାହାରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

-

ବ୍ୟାଘ୍ରାଳଙ୍କନ

ମୋର ଦେଶବାସୀ
ଭାଇବନ୍ଧୁ, ପରିଜନ
ରୁପଶ୍ଚୟ ଶୋଇପଡ଼େ
ବାଘ ମାଡ଼ିବ ଦିଲ୍ଲୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ।

ମେଷାମେଷା ଲମ୍ବା ବାଳ
ଚକଡ଼ା ଚକଡ଼ା ରକ୍ତ ।

ବାଘ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ମାଇକ୍ ପଛରେ
ବାଘ ଶୋଇଛି ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ ।

ଏକଚନ୍ଦ୍ରା ଶୁନ୍‌ଗାନ୍
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ କାନ୍ଦୁ ବୋବାଳ
ପାଣ୍ଡବମାନେ ନିଶୋକ ।

ପୁରୁଷବାହିର ମାଗଳା ପୁଅ କହିଥିଲା ନା
‘ବାଘ ଆସୁଛି’
ଆମେ ତ ନିଶା ଖାଇଥିଲୁ
ଆମ ପାଦ ଏବେ ବି ଟଳମଳ ।

ଇତିହାସ ଉପରେ

ବେଳେ ବେଳେ ମୋର ସ୍ମୃତି ହୁଏ

ସତେ କ'ଣ ଏ ଦେଶର ଲୋକେ ଦିନେ

ନ୍ୟାୟକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ

ସତ୍ୟକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ ।

ହେତୁ ହେଲ ଦିନୁ ମୁଁ ଦେଖି ଆସିବି

‘ମିଥ୍ୟା’ର ସିଂହାସନାବେଷଣ

‘ଅସ୍ତ୍ର’ର ଚତୁର୍ଥାଶ୍ରେ

ଭିକାରୀ ଜନତାର ଭିତ୍ତି ।

ଦାସ ଭଳି କୋମଳ ଶିଶୁର

ଅଜ୍ଞସାରା ଧୂସୁକ୍ ଚିହ୍ନ

ଅନ୍ଧାରୁରର-ଫଗନରେ

ମାଲ ମାଲ ଜାତି ଓ ସଂପ୍ରଦାୟ ।

ଚତୁର ପାଠୁଆ ଲୋକଙ୍କ

ବୁଦ୍ଧିର ବେଶ୍ୟାଚରଣ,

ଆଉ ନିବୋଧ, ଭଲ ଲୋକଙ୍କ

ନିର୍ଲଜ୍ଜ ମାନବତା ।

ଏଠି କେବଳ କଥାର ବଜାରରେ

ଦୋକାନ ଖୋଲିବା ଲାଭଜନକ ।

ବସୁନ୍ତ ସୁନ୍ଦର

ସନ୍ଧ୍ୟାର ନରମରଙ୍ଗକୁ ଗାଲରେ ବୋଳି
ତମେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନକଲ
‘ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛ’ ?

ସମୟର ସାତ ସିନ୍ଦୂର ଖେଳି
ମୁଁ ଖୋଜିଲି ମୋର ତାରୁଣ୍ୟର ପକ୍ଷୀଟିକୁ
ଆମ ପାଖରେ ଏକ ବସନ୍ତ ଆଶା ଭଳି
ଭଗ୍ନତାକୁ କୋଣାର୍କ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା
ହଜି ଯାଉଥିବା ଶେଫାଳୀର ମଧୁର ଖନ୍ଦଭଳି
ତମେ ଅନ୍ଧାରର ପାହାଚ ପାହାଚ ଓହ୍ଲାଇଗଲ ।

ସେ ଦିନୁ ତମକୁ କେତେ ଖୋଜିଛି
ଆଜି ଦାଢ଼ିସାରା ଧୂଳି ଆଉ ପାଉଁଶ ଭରିଯାଇଛି ।

ଆଲୋକ ଖୋଜନା

ଏ ପଥରେ କେବଳ କଷ୍ଟ ଆଉ ଗୋଟିଆ ପଥର
ରକ୍ତ ଲିପି ଗୁଆ ଆଉ ଧୂଆଁ ଲୋକଟିଆଳ
ଅନ୍ଧାରକୁ ସେମିତି ସଢ଼ିଯାଅ
ତୁଆଗୁଣୀ ଝିଅଙ୍କର ଚପ୍ପଡ଼ା ରକ୍ତ
ଆଉ ଘେନା ଘେନା ଶିଶୁଙ୍କର
ଛଟପଟ କରୁଥିବା ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ଗୁଡ଼କୁ
ଏ ଅନ୍ଧାର ଲୁଚାଇଦେ !

ତମେ ପିଉଥିବା ଦ୍ରାକ୍ଷାବସରେ
କେତେ ଟୋପା ରକ୍ତ ମିଶିବ
ଏ ଅନ୍ଧାର ତମକୁ ଜଣାଇବନି ।

ଆଉ ପ.ଅଜଣଙ୍କ ସାଥରେ
ସ୍ତବ ସ୍ତବ ପାଠ କର
ବଙ୍ଗଳା ଭିତରକୁ ପଶିଯାଅ ।

ସୀତା ଆଉ ମନ୍ତ୍ରବକୁ
ତମ ଆଖି ବାରି ପାରିବନି ।

!

ମୃତ୍ୟୁ : ଗୋଟିଏ ଦେଶର

ହୃଦ୍‌ସ୍‌ ସିଂ ମରଗଲ

ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନେ କେଉଁଠି

ମୁଁ କହି ପାରିବିନି

ତା ଗୁଳର ଧୂଆଁ

ଆକଶକୁ ଛୁଇଁ ସାରିଲଣି ।

ହୃଦ୍‌ସ୍‌ ସିଂକୁ ପିଲାମାନେ ‘ଗୁରୁ’ ଡାକୁଥିଲେ

ସେ ଚକୋଲେଟ୍ ବାଣ୍ଟୁଥିଲେ

ହୃଦ୍‌ସ୍‌ ସିଂର ସ୍ତ୍ରୀ କଥା ଓଡ଼ିଆରେ କହୁଥିଲେ

‘ଆମ ଦେଶ ଏଇ ଓଡ଼ିଶା’ ।

ସାହର ଟୋକାମାନେ ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣିଲେ

ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ିଲେ .

ହୃଦ୍‌ସ୍‌ ସିଂକୁ ଟେକି ନିଆଁରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ

ହୃଦ୍‌ସ୍‌ ସିଂର ମେଲ ଅବୁଝା ଆଖି ଦୁଇଟା

ନିଆଁକୁ ପକ୍ଷପାତ୍ର

‘ମୋର ଦୋଷ କ’ଣ’ ?

ସତ୍ୟଭାମା

ଆମେ ‘ଭଲୁବସା’ ଗାଁ ଛାଡ଼ିଦିବା,

ଭଲୁବସାରେ ମୁସଲମାନ ବେଶୀ

କୋଉଦିନ ଖବର କାଗଜ କ’ଣ ଲେଖିବ

ମାଝି, ମହାନ୍ତ ଆଉ ତାଙ୍କ ମୁସଲମାନ ସାଙ୍ଗମାନେ

ଭଲୁବସା ଦାଣ୍ଡକୁ ଲାଲ୍ କରିଦେବେ ।

ଆମ ଘର ଜଳିଯିବ

ଆମ ଝିଅମାନଙ୍କ ଆଖିରେ

ମୌସୁମୀ ଘନେଇ ଉଠିବ

କହ ଆମେ କୁଆଡ଼େ ଯିବା
ରାଜରାଜପୁର ?

ଗୋ ଶ୍ରଦ୍ଧିନ କୋଉ ମାଟି ନେତାକୁ
କିଏ ମାରିଦେବ
ମାଟି ପିଲଏ ଧନୁର ଧରି
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ ଲବେ
ଗାଈ ଭଲ ମଣିଷ ହୁକୁମ୍ ସିଂ
ଆଜି ପ୍ରେତ ହୋଇ ଯାଇଛି
ଆମେ କୋଉଠି ରହିବା
କାହାକୁ ବଞ୍ଚାଏ କରିବା ?

ଆମ ଗଣିତର ଫୁଲ ସବୁ
ଏମିତି ଜଳୁଥିବ
ବସୁରକୁ ଜଗନ୍ନାଥକୁ ଭେଟି ଦେଇ
ଆମେ ଖାଲ ଖାଉଥିବା, ଶୋଉଥିବା ।

ଲମ୍ବା ଘର୍ତ୍ତଶ୍ୱାସ ଓ କିଛି ଅଶ୍ରୁ
ଏଇତ ଜୀବନ ଏ ମାଟିର
ଅଜ୍ଞାତର କେତେ ବସନ୍ତ ଆସିଥିଲା ଏ ମାଟିକୁ
ଆମ୍ଭ ବଞ୍ଚିଲ ଓ କୋକିଳର କୁହୁନେଇ
ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ନା ।

ଆଜି ମୋ ଭାରି ପାଖରେ କଲୁଆ ଓ ଗୁପ୍ତଜର
ବାଇକଲ୍, ଗୀତା, କୋରନ୍ ଓ ଗୁରୁ ସାହେବ ପାଠ
ଆଉ ପରାଗତ ଟଣାଓଟଣା ।

ମୋର ପଲଟିକ୍ସ

ମୋର ଅପେକ୍ଷା

କଅଁଳ ଝିଅଟିକୁ ଡାକ ବଙ୍ଗଳାକୁ

ଝିଙ୍କିନେଲବେଳେ

ମୁଁ ତା' ଉପରେ ଟକି ପକାଇଦେଲି ।

ଏବେ ସେ ନଗରପିତା ହୋଇଯାଇଛି

ସହର ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି

‘ମୁଁ ପଲଟିକ୍ସ କରୁଛି’ ।

ମାୟା ମହଲ

ଆମେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲୁ

‘ଆମ ପୁଅ ପୁରୁଷ ଜ୍ଞାନର ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ
ସୁନାର କରଣ ବଂଶୁଥିଲେ’ ।

ଇତିହାସ ଦାନ୍ତ ଦେଖାଇ ବୋକାକ ଭଳି ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା
ଆମେ ଗର୍ଜି ଉଠିଲୁ, ‘ଏ ଦେଶ ଅନଙ୍ଗର, ଜୟୀ ସମଗ୍ରରୁର
ବଳିଦାନ ଆଉ ସାହସର ପତାକା
ଏଠି ଚିର ଦିନ ଉଠୁଛି’ ।

ଇତିହାସ ରଞ୍ଜନା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପର୍ଦ୍ଦା ଉଠାଇ ଦେଲା
ରେଡ଼ିଓରୁ ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱର ବାସି ଆସିଲା
‘ବୁଦ୍ଧ ଗାନ୍ଧୀର ଏ ପବନ ଭୂମିରେ
ଭଗବାନ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଅବତରନ୍ତି’ ।

ପୃଥ୍ୱୀ ଝିଅ ପୂର୍ବକନା ଆମେରିକା ଉଡ଼ିଗଲା
ଚିଠି ଲେଖିଲେ ‘ଆମେ ଆଉ ଫେରିବୁନି’ ।

ଗୁପ୍ତକଥା

ଏମାନେ ସବୁ ନିଜଗଲେ

ପାହାଡ଼ ଖୋଲରେ, ମହାନଗରର ଜଙ୍ଗଲରେ

ସରକାସି ଲୁହା ମହଲରେ ।

ଏମାନେ ବୋକା ଥିଲେ

ଦେଶକୁ ଓ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇଥିଲେ

ଲଠି, ଗୁଳି, ବାୟୋନେଟ୍ ଏ ମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଥିଲେ

ସାଟିଫିକେଟ୍ ଦେଇଥିଲେ ।

ଯେହେତୁ ମୁଁ ଶୁଣି ଚାଲିବି

ମୁଁ ବଞ୍ଚି ଯାଇଛି

କେବଳ କଥା ଓ ଶୁଷ୍କରେ ବିପ୍ଳବ କରୁଛି

ଭଲ ପାଇବାକୁ ପସରରେ ଥୋଇ

ପଇସା ପାଉଛି ।

ବେଳେ ବେଳେ ସେମାନେ ଚମକ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି

ଲୁହା ମହଲରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଛନ୍ତି

ମୋ ଘରେ ପଶି ଅନ୍ଧି କନ୍ଦି ଖୋଜୁଛନ୍ତି

ତା' ପରେ ଠୋ ଠୋ ହସି କହୁଛନ୍ତି

‘ମାରନା, ବଚର ବିଷାକ୍ତ ନୁହେଁ’ ।

ମତେ କହୁତ, 'ପାଟି ବନ୍ଦ କର'

ପବନକୁ ପବ୍ବରୁନ ସେ କାହିଁକି ବହୁତ

ନଫାକୁ ପବ୍ବରୁନ ସେ କାହିଁକି ବନ୍ଦ ଶୁଖୁଛି

ଦାସକୁ ମାଡ଼ିଦେଲେ ସେ କ'ଣ ଉଠିବନି

ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଘୋଡ଼ାଇଦେଲେ ସେ କ'ଣ କରଣ ବଞ୍ଚିବନି ?

ମତେ କହୁତ, 'ଗୀତ ଗାଅନା'

ଝରଣାକୁ ପ୍ରେମକଥା କହିବାକୁ ମନା କରିବ

ଗଛ, ପବନର ଲୁଚକାଳି ଖେଳ ବନ୍ଦ କରିବ

ମତେ କହୁତ, 'ଏ ପଥରେ ଯାଅନା'

ମୁଁ ଏ ପଥରେ ଯିବି, କାରଣ ପଥର କଣ୍ଟା ସଫା କରିବା ମୋର କାମ

ମୁଁ ଜାଣେ ତମ ବନ୍ଦୁକ କାହିଁ ଉଠୁଛି, ତମ ବାଦ ଶ୍ରେକଲୁ

ମାଧ ସମୟ ଯହିଁର କହିଥିବା ତୁମ୍ଭକୁ ମୁଁ ବାତିଲ କରି ପାରିଲେ ତ ?

ଦେଉଁମାନେ ଫୁଲଗଛ ପୋତିଥିଲେ
ମାଠିଆ ମାଠିଆ ପାଣି ଢାଳିଥିଲେ
ସେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସୁସମାନେ
ସମସ୍ତେ ହଜିଗଲେଣି ।

ଉପବନର ପକ୍ଷୀମାନେ
ଯାହାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରୁ ବଜକନ୍ୟାର ହସ
ଝରି ପଡ଼ିଥିଲା
ସମସ୍ତେ ଉଡ଼ି ଗଲେଣି ।

ଏବେ ଚିତ୍କଳପୁର ଧାରେ ଧାରେ
ବିଛାଏ ଏକ ପ୍ରେମପକ୍ଷୀର
ସ୍ବର ଛୁପୁ ।
ଧରଣୀର ମୁଠା ମୁଠା ମାଟି
ଭକ୍ତ ଜୁଡ଼ୁ ବୁଡ଼ୁ ।

ପଲଟିକ୍ସ

ଦୁଃଖାସନ ଯାଜ୍ଞସେନକୁ ଚବସନ କରୁଛି
ଓକଲ, ଡାକର, ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ବସିଛନ୍ତି
ପାହାଡ଼ ଭଳି ଗାନ୍ଧୀ
ଆଉ ଆକାଶ ଭଳି ଉଦାର ।

ସବୁରୁ ଉଠି ଆସିଲରୁ
ମନ୍ତ୍ରୀ ମତେ ଖେଳି ଉଠିଲ
ଆଉ ପାଠ୍ୟ ଶ୍ରବଣମାନେ କହିଲେ
ମୁଁ ପଲଟିକ୍ସ କରୁଛି ।

ସମୟର ସେ ପାଖ ଓ ଏ ପାଖ

ଆମେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲୁ
‘ଯେଉଁ ପୋଖରୀର ଶୀତଳ ଜଳ
ଆପମାନକୁ ତୃପ୍ତି ଆଣିଦେଲା
ତାକୁ ଆମ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଖୋଜାଇଥିଲେ’ ।

ସେମାନେ ପଚାରିଲେ, ‘ଆଉ ଏଇଟା’
ଆମେ କଣ କହିବୁ
ଆମ ପାଦ ତଳର ପୃଷ୍ଠ ଗାଡ଼ିଆ ତ
ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଗଲାଣି ।

ଦେଖ ମୋର ଭାତାଙ୍କ ବଦନ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବିବନ୍ତି

କାଳିଦାସ, ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କ ବଂଶର ବୋଲି

ନିଶି ମୋଡ଼ୁଥିବା ଲୋକେ

କବିତାପାଠ କରୁଛନ୍ତି ।

ଇସ୍ ! ମାଂସ ଆଉ ଇଟାଲି ମଦର ସୁଗନ୍ଧକୁ ଡେଇଁ

ଏ ପରୁ ଗର କୋଉଠି ଆସୁଛି

ହଇଡେ ! ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ଏ ମୁର୍ଦ୍ଦାରଟା କୋଉଠି ଆସିଲ ।

ମଣିମାଙ୍କ ଲୋକେ ଯେତେବେଳେ ମାରିଛନ୍ତି

ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ନା କିଛି ଦୋଷ କରିଥିବ ।

ମୁର୍ଦ୍ଦାର ମୁହଁଟାଟି ଚିହ୍ନା ଚିହ୍ନା ଜଣା ପଡ଼ୁଛି

ହେ ଭଗବାନ ! ବିଚର ଗଡ଼ସେଟାକୁ ମିଛରେ ପାଣି

ଦେଇଦେଲେ ହୋ !

ସରତମାତା

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଉ ନ ହେଉଣୁ
ଦୋଷା କୁଟାଇ ଚାଲିଥିବା ବେଳେ
ନାନା ଭାଷାରେ ସେମାନେ ଗାଉଥିଲେ
ଗୀତା, କୋରାନ୍ ଓ ଗୁରୁକାଣୀ ।

ସେମାନଙ୍କ ଚିତାପୁ ପରେ
ଧୂଳିରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା
ରକ୍ତାକ୍ତ ନାଗଟି
ଇତିହାସର ଫିତା ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ
କହି ଉଠିଲା
‘ମୋ ପିଲାଙ୍କୁ ମନାକର
ସେମାନେ ଧରକା ବନ ଆଡ଼େ
ଦଉଡ଼ୁଚନ୍ତି’ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, ‘ଅଧ୍ୟାପନା କର
କବିତା ଲେଖ
ରାଜନୀତି କରନା’ ।

ପୋଲିସ କହିଲା, ‘ଗୁଣ୍ଡା, ଡକାୟତକୁ
ଧରିବୁ କାହିଁକି
ସେମାନେ ଶିକଙ୍କର ପାପ’ ।

ବେପାରୀ କହିଲା, ‘ବୁଢ଼ା ବହୁତ ନେଲେ
ଖାଦ୍ୟ ଢେଙ୍କାଲ ନ କଲେ
ତଳିବୁ କେମିତି’ ?

ଅଫିସର କହିଲା, ‘ସାଟିଫିକେଟ୍ ମୁଁ ଦେଖିବନି
ପାରୁତ ଯଦି
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସୁମାରଣ୍ଟ ଅଣି
ବୁକ୍ସ ନଥ’ ।

ହିଅଟି କହିଲା, ‘ଜିନ ଦିନ ଉପାସ
ଖବର ଆସିବି
ବୁକ୍ସର ତାମ୍
ଗୋଟିଏ ରାତି’ ।

ରେଡିଓ କହିଲା, ‘ବସ୍ତା ତଥାଗି ହୋଇଛି
କାରଖାନାରୁ ଧୂଆଁ ଉଠୁଛି
ସହର ବଡ଼ ହୋଇଛି
ଯୋଜନା ପୂର୍ବ ସଫଳ’ ।

ଭଲ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଟିରେ କୋଲପ
କାଳେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଦାଉଡ଼ ହୋଇଯିବ
ଆଉ କ'ଣ ବସ୍ତାରୁ କଣ୍ଟା କାଢ଼ିନେଲେ
ସେମାନେ ଆସମ୍ଭବେ ବୁଲନ୍ତେ ।

ଇତିହାସ ଏ କଥା ମାନି ନେଲେ ତ ?

ଆକାଂକ୍ଷା

ରାତି ଆଉ କେତେ ଅଛି
ଚନ୍ଦ୍ରକାର କରୁଥିବା ଅପୂର୍ବ କଳକାକୁ
ଯେଉଁ ଧଳା-ଦାଢ଼ି ବାଲ ଝାମ୍ପି ନେଲା
ତା' ମୁଣ୍ଡର ଗାନ୍ଧୀଟୋପି
ମୁଁ ପରିସ୍କାର ଦେଖିବି ।

ଗାଁରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ
ଯେଉଁମାନେ ସପତ୍ନି ଜୁର କରୁଥିଲେ
ସେମାନଙ୍କ ସ୍ତର ଚଢ଼ା ଚଢ଼ା ଲଗୁଛି
ଭୁବନେଶ୍ୱର ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଯାଏ କ'ନା ।

ଇସ୍କୁଲ ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ
ଯେ ଗାଡ଼ ମଡ଼େଇ ଦେଲେ
ସରାସମିତିରେ ସେ ଫୁଲମାଳ ପିନ୍ଧନ୍ତି ।

ଅପେକ୍ଷା କରିବା କେତେବେଳେ ସୁର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେବ
ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ଚଢ଼ାଇ ଦେବି ।

ବିହଙ୍ଗାବଲେକନ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆସୁଛନ୍ତି
ଚିତ୍ର ଖବର ଦେଇଛି
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇଷ୍ଟ୍ ଲ୍ ମାଷ୍ଟର
କୋଡ଼ିଏରୁ କମ୍ ପିଲା ମିଟିଂକୁ ଆଣିଲେ
ଦୁରକୁ ବଦଳି ହୋଇଯିବ ।

ପାଟିନେତା ବୁକ୍ ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍
ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀକୁ ଗର୍ଭ କରି ଦେଇଛି
ବିରୁଦ୍ଧର ଲୁହ ବନ୍ଦ ହେଉଛି ।

ମହିଳା କଲେଜର ମାଲିକାନା ପାଇ
ଧରମସ୍ତ ବୁଲିଛି
ପୁଣି ନିବାସ ପାଇଁ ଯୁବନେତାମାନେ
ପ୍ରଚାର ଲଳ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ।

ଏମ୍. ପି., ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ.
ଥାକ ଥାକ ମିଛ
ଓ ତେଲ ସଂଗ୍ରହରେ
ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଛନ୍ତି
ନିର୍ବାଚନ ପାଖେଇ ଚାଲିଛି କ'ଣ !

ରାମାୟଣ ସୀତା ପାଇଁ
ଭଲ ଲୋକମାନେ
ଖୁବ୍ ଲୁହ ଡାଳୁଛନ୍ତି
ଆଉ ଖଦଡ଼ିଆ ରାବଣ ପାଖରେ
ହାତ ମଳୁଛନ୍ତି ।

ଆଦର୍ଶର ଦୁଇପିଲ୍ ଶୁଣି
ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ତାର ଗଇଜମ୍ବର ଦେଖିବ
ଆଜି ଭବିଷ୍ୟତର ଅରୁଣିମାକୁ
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପଠାଏ
ସମୟ ଚମକ ପଡ଼େ
ଇତିହାସର ପାଦୁଶୁ,
ଦୃଢ଼ତର ହୋଇଯାଏ ।

ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶରେ
ଆଦର୍ଶର କଳା କଳା ରକ୍ତ
ଇତିହାସର ସବୁ କୋଠାରେ
ତା'ର କୁଡ଼ କୁଡ଼ ଧଳାହାଡ଼
ଆଜି ହଟାକାଶର ମୁଣ୍ଡରେ
ସ୍ଵରର ମୁକୁଟ ।

ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ମାରି ଦିଆଗଲା
ଗାନ୍ଧୀ ଦାଉ ଦାଉ ଜଳି ଉଠିଲେ
ନିଆଁ ଧାସକୁ ଡରି
ପାଖଲେକ ଗେଟ୍ ଖୋଲିଦେଲେ ।

ଶତାବ୍ଦୀର ଅଳସ ଭାଙ୍ଗି
ଦଳେ ରେରେକାର କରି ମାଡ଼ ଆସିଲେ
ସବୁ କୋଠସି ଖୋଜି ଜାଣିଗଲେ
ଲଢ଼ି ବେଶିକ୍ ନାହାନ୍ତି ।

କାଲଟି କାଲଟି ରକ୍ତ ବୋହି
ସେମାନେ ଗାନ୍ଧୀ ନିଆଁକୁ ଲଗାଇ ଦେଲେ ।

ଗାଁ ଲୋକମାନେ ଯେତେବେଳେ ପାଟି କରୁଛନ୍ତି
ପିଲଗୁଡ଼ାକ ଶେତା ଶେତା ଦିଶୁଛନ୍ତି
ଯୁବଜ୍ଞାନଙ୍କ ଆଖି କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ
ଆମକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲଗୁନି ।

ହିଅମାନେ ପୁଲମାଳ ପରିଥିଲେ
ମେଷଗାବକ ଭଙ୍ଗୀରେ
ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଡାୟାସ୍କୁ ଅନାଉଥିଲେ
କଅଁଳା ବାବୁଗୁ ଡଗ୍ଗୁକଥିବା ଗାଉଁଭଳି
ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିଲେ
ମହଦମା କିଛିଥିବା ମାମଲକୋରୁ ଭଳି
ଛୁପନେତା ନିଶି ସାଉଁଳାଉଥିଲେ
ସେ ଅସିଚଲେ ।

ଏନ୍ ସି ସିର ଘଷରୁ ବ୍ୟାଣ୍ଟିମାନେ ଚମକ ଗଲେ
ସହରର ଡେଙ୍ଗା ଡେଙ୍ଗା ଲୋକମାନେ ଚୌକରେ ବସିଗଲେ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭଜଗୋବନ୍ଦ ଗାଇଲେ
ପିଲମାନେ ତାଳି ମାଲଲେ ।

ହଠାତ୍ ଭଗିଆ ଚନ୍ଦ୍ରୀ ମୋ କାନରେ କହିଲ
‘ଏ କ ମଙ୍ଗରକ ସାଆନ୍ତେ !’

ପରଦୀପ

ରତି ଆସେ ପାରଦେଶେ
ଦନକୃଷ୍ଣ, ଲେମ୍ବୁ, ପିଞ୍ଜିଳ
ରକର ଜୁଆରେ ଭାସି
ଲେ ଓ କଉଡ଼ି ଫିଙ୍ଗି
ହାତେ ତା'ର ଚୁନା ଚୁନା
କଅଁଳ ଶିଶୁର ଭବିଷ୍ୟତ
ପାଉଁଶିଆ ବରଣ ବୋହୂର
ଅସମ୍ଭବ ଭଙ୍ଗା ହାତ କାତ ।

ତୁଙ୍ଗ ସୌଧ, କଥାର ଜଙ୍ଗଲେ
ଦ୍ଵିତୀୟ ରତି ଜନ୍ମନେଲେ
ଭୁବନେଶ୍ଵରରେ
ପାଇଲ-ମେଳାରେ
ନଷ୍ଟ, ଦାନ୍ତ ଖସିଣ କଲ
ସମତା ଶାଳରେ ।

ଘାସକାଳ, ଆରଣ୍ୟ ସଜାଡ଼
କଳାପାହାଡ଼ ଆସିବି
ହାତର ବାଡ଼କୁ ଭାଙ୍ଗି
ମହାନଦୀ ପାଣି ପିଇ ।

ଗୋରା କବରର ଦାସ ଓପାଡ଼ନ୍ତି
ସନ୍ଧ୍ୟାକାନ୍ତର ମାଟି ଉଖାରିବ
ଓ'ଡାପୁର ଆଇକନ୍‌ମ୍ୟାନ୍ ଆସୁଛନ୍ତି
ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ପାହୁଣ୍ଡ ପଳାଇ
ମଧୁ, ଗୋପ ନଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ
ଏ ଧରଣୀ ପାଟିଯିବ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ ଉଣିଶି ଚଉବିଅଶି
ଦିନ ଦୁଇଟାରେ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୃତ୍ତିଗଲେ
ଲଜ୍ଜା ଆଉ ଲୁହ ଲଢ଼ିଲାରେ ।

ପାଗଦାମ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ
ଧର୍ଷଣର ନର୍କ ଜ୍ୱାଳା
ନଳ, ଗୁଳି, ଝାକ ଆଉ ନାଲିଟୋପି
ଆକାଶ ଛୁଆଁ ନିଆଁ
ମାଇଲ୍ ଲମ୍ବା ଧୂଆଁ ।

ପୋଲିସ୍ତର କୋମଳ ଗୁଡ଼ରେ
ହୁଟଲରୁର ଦାନ୍ତ ଗଳିଗଲା
ଟପ୍ ଟପ୍
ଜୋଡ଼ ନସ୍ତର୍ଗର ଲୁଲ୍ ପଥ ପରେ
ଲେଟିଗଲା ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା କଳା କଳା ଦେହ ।

ଏ ମାଟି ଯାହାକୁ ଦେଲ
ଗଛ ଆଉ ସ୍ତବ
ଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯାହାକୁ ଦେଲେ
ଉତ୍ତର ଓ ଅବାଗିଚ ଗଛ
ସେ ଏଥର ଶୋଇଗଲା ଚରଦିନ ମାରି
ଗୁଳି ଆଉ ବାୟୋନେଟ୍
ନାନାବାୟା ଗୀତ ଶୁଣି ଶୁଣି ।

ଧାନ କମ୍ପାସରେ ଝିଅ କାନ୍ଦେ
ବାହନ ବାହନ
କପୋତ ଫେରିବ ନାହିଁ
ରୁଷିଆ ପଥର ପକି ଶୋଇ ରହିବି
ସ୍ମୃତିର ସାଥୀ ଏକ ଜାତି
ଅସହାୟତାକୁ ଚପୁଡ଼ି ଚପୁଡ଼ି ମୁକୁଟ ଉଠିବି ମାତି ।

ସ୍ୱପ୍ନ ଧର୍ଷଣ

ହେ ମୋର ଅସହାୟା ପ୍ରିୟତମା
ରଜଦାଟର ପଥ ଧାରରେ
ତମର କାକଡ଼ିସ୍ତୁ ରସ
ଆଜି ସୁରକ୍ଷିତ କବରୀ
ସୁରକ୍ଷିତ ରହି ପାଲେନି ।

ରାଜଧାନୀର ପ୍ରେତଦଣ୍ଡୀ
ତମକୁ ଝାମ୍ପିମାରି ନେଇଗଲା
ଆଜି ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ କରି ଫୋପାଡ଼ିଦେଲା
ଲଲ୍‌ବଣର ଇଲକାରେ ।

କଲମକୁ ବରୁଣ ସଜାଇ
ମୁଁ ଖୋଜୁଛି ବଞ୍ଚିତକୁ
ଉଦ୍‌ଘାଟକ ଆଜି ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ମେଳରେ ।

ମୋ ଆଖିରେ ପ୍ରତିଶୋଧର ନିଆଁ
ମୋ ହୃଦୟରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ଲୁହ ।

ଶକ୍ତୀ ଉପାତ

ପଳାୟନ କର —

ବିଦ୍ରୋହୀ ବେବେଳଠାରୁ

ସବୁଜ ହୃଦୟଠାରୁ

ସହାନୁଭୂତି ଛଳକୁ ମାଲିକୀଏ ପଛରେ ପକଇ ।

ପଳାୟନ କର —

ଭଙ୍ଗା ହୃଦୟ ଉପରେ ପାଦ ଥୋଇ ଥୋଇ

ଲୁହର ପରିଷା ଡେଇଁ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚି

କ୍ଷମାର ଦୁଆର ପାଖକୁ ।

ପଳାୟନ କର —

ସତ୍ୟ ଜାଣିବାର ବେପଦଠାରୁ

ଭ-ପାଇବାର ଦୁର୍ବଳତାଠାରୁ

ସୂକ୍ଷ୍ମର ସିତ୍ତରେ ଚଢ଼ି ପଛକୁ ନ ଦେଖି ।

ସବୁ ମାଟିର ଇତିହାସ ବାଦଶାହ ଓ କନ୍ଦାର ଇତିହାସ

ସବୁ ଯୁଗରେ ବାଦଶାହର ଜୟ ଜୟକାର

ଏବଂ କନ୍ଦାର ସବନାଗ ।

କନ୍ଧ ବଇଜର ଗୀତ

କନ୍ଧ ହସ୍ତର ଏକ ବସ୍ତ୍ରା ନାୟିକା ଭଳି
ଗଛପତ୍ରରେ ମନ୍ଥୁଆ ମଧୁର ଶିହରଣ
ପବନ ଦୋଳପାଇଁ ଚଞ୍ଚଳ, ବରୁଣିଆ ଶିଖିଏ
ଶିରିଆ କନ୍ଧ ଘରୁ ପିକା ଖାଇ ଖାଇ ।

ପ୍ରସ୍ତୁତ ତା'ର ବଣରେ ବାଦ ଭିତନେଲ
ଝିଅକୁ ପସେଇ ଦେଲ କୁମ୍ଭିର ଗୁମସ୍ତା
ଝାଳର ପସଲ ଗଲ ସାହୁକା ଓ ଶଗଡ଼ରେ
ବ୍ୟାଙ୍କିଆ ଛେଳି ମଲ ସେଇ ଘେଟି ଘେଟି ।

ଟେଲିଭିଜନ୍‌ର ନେତାର ଗୋଲଗାଲିଆ ମୁହଁ
ଦହରର ଲେଙ୍କର ସଭା, ପଟୁଆର
ବହୁ ଟଙ୍କା ଫିଙ୍କା ହୁଏ, ମାଇକ୍ ରଡ଼ି ଦିଏ
କୁଡ଼ିଆର କଥା କରେ ନଥିର ବିରୁଦ୍ଧ ।

ପାଣି ନାହିଁ, ପାଇବ୍‌ ସ୍ଥାନରେ ବୋତଲର ଭିଡ଼
ଫେଜ ନାହିଁ; କୁର୍ମୀ, ପଲ୍ଲଭ ଚିଟା ଲଗିଯାଏ
ଲୁଗା ନାହିଁ; ଘୋର ଡାକେ ‘ପରବନ କଣ’
‘ସମାଜ ବାଦ’ ହସ୍ତର ଟଡ଼ ଟଡ଼ ଦିଲ୍ଲୀ ସହରରେ ।

ଧର୍ମ ବଢ଼ିବା କିଛି ଚିନ୍ତା ଦିଅନା
ଉଜୁଡ଼ା ମୂଳକ ଦେଖି ଛାତ୍ରରେ ଉଠି ଆସୁଥିବା ହିନ୍ଦୁ
ଦୟାକରୀ ଦେ ହୋଇଯିବ ।

ରକ୍ତ ବୁଣି ପ୍ରଭୁ ମୁକ୍ତା ଗୋଟାଉଥିବା ଲୋକେ
ଆଉ ଜନ୍ମରେ ଅମାପ ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ଅଭିଶାପ, ଲୁଣ୍ଠନ, ହାତୀକାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ଶିଆଲ୍
ଗାଁର ଅନ୍ତ ହୋଇପାରେନା ।

ହାତକୁ ଆସିଥିବା ସୁନା କଳସ
କେତେ ଲୁହ ଲୁହ ପଡ଼ିବି
ତମର ଗାଁ ଭାବିବା ଦାୟିତ୍ବ କ'ଣ ?

ଜଗନ୍ନାଥ ବସିବନ୍ତି
ଅନ୍ଧାର ବେଶୀ ହେଲେ
କାଳିଆ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି
ବାରହାତିଆ ଖଣ୍ଡା ବୁଲାଇବନି ?

ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

ମ୍ୟାଳିକ୍ ଯୋ ଡ଼ିବୁ
ଦିଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଯାଦୁଗର ଆସିବନ୍ତି
ସହରର ନିକଟ ଟୋକାଟା
ଝିଅକୁ କମେଇ କରି ଯେ କାଲି ମାଡ଼ ଖାଇଥିଲ
ଚେପ୍ପାର୍ମ୍ୟାନ୍ ନିବାରନରେ ଜିତିଗଲ ।

ଗପୁର ମିଆଁର ନିଶା ଦୋକାନରେ
ଯେ ସଞ୍ଚା ଛଅଟାରେ ଆଡ଼ୁଆ ଦିଆଥିଲ
ବଡ଼ ଅଠଟାରେ ନାଶ ସେବା ସଦନରେ
ନିଶା ନିବାରଣୀ ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ।

ଗଗିବ ଘରର ସୁଗୀଳ ଝିଅଟି
ପୁରୁଷଙ୍କ ଛୁଇଁବ
ଯେ ଦୁରେଇ ରହୁଥିଲ,
ବିବାହ ନ କରି ମଧ୍ୟ
ବୁକିଲା ଓ ଗର୍ଭ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ପାଇବ ।

ଟେଲିଭିଜନ୍ ଦେଖି, ଭାଷଣ ଶୁଣି
ବହୁଲେକ ପବ୍ଲୁଚନ୍ତି
ଦୁଇରେ ଦୁଇ ମିଶାଇଲେ
ପାଞ୍ଚ କାହିଁକି ନ ହେବ ।

ମତେ ସର୍ବେ କରି ଦିଆଯାଇଛି
ଦୁଇରେ ଦୁଇ ମିଶିଲେ ବୁଦ୍ଧି କହି
ପଲଟିକ୍ସ କରନା
ବୁକିଲା ବୁଲିଯିବ
ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

କୋରପୁଟର ଗୀତ

ଜଙ୍ଗଲରେ ଆମ୍ଭ ପାଚିବି
କାନ୍ଥ କୋଇଲି କବିର ମିଶିବି ହଉଚନ୍ତି
ହେଉ ମିଶ୍ଟେସ୍ କବି ପାଇଚନ୍ତି
ତମ୍ଭ ପାତଳୀ ଜନକଲତାର
ସୌବନ ଜଳବ
ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ
ମଉଳା ବସୁସର
ମଦୁଆ ଖେଳରେ ।

ଜଙ୍ଗଲରେ ବାସ ମାଡ଼ିବି
ବଣୁଆ ବାରୁଡ଼ା ପାଚଳ ହୋଇବି
ହେଉମାଛର ଚିଠି ପାଚଚନ୍ତି
ଏ ମାସର ପାଳ ଟଙ୍କାଟା
ଶୀଘ୍ର ନ ଦେଲେ
ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନ୍ୟପୁରୁଷ କୌପ
ସମ୍ମାନ ହବନି ।

ପାଠୁଆ ମରଦମାନଙ୍କର
ହାତର କାଚ ବଜ୍ର ଆଉ
ଖଜାଖିଆ ମିଳିବ
ବଦଳି ହବନି ।

ନିରବ, ଅନିରାବ
ଶୂନ୍ୟଗନ୍ ମୂଲକ
ହେମାଳ ପବନ ପିଞ୍ଜର
ଭସ୍ମର ମୁଠା ମୁଠା ଖାବାଣୁ ।

ବଣୀ ସ୍ବଚ୍ଛେଦ ଶ୍ବସି ଆସିଲ
କୁମୁଦ ଭଳି କରୁଣ ଆଉ ଲହରୀ ଭଳି ଅଶାନ୍ତ ।

ଆଲୋକ ରଖିଟିଏ
ଢାକ ବାକ୍ସରେ ଗଳାଇ ଦେଲ
କଅଁଳ ପକ୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟିଏ
ପୁଲଟିଏ ଆକୂଳରେ ପଶୁରୁଛି
‘ଜାତକ ନିଆର ହବନା’ ?

ବନ୍ଧୁକ ଖୋଜି ବୁଲୁଛି
‘ଅପରାଧ କିଏ ?’

ବଦାୟୀ ପ୍ରେମିକା ପ୍ରଭ

-
ଇଚ୍ଛା ଯଦି ହୁଏ
ଫେର ଆସ ଧୀରେ
ମୁକୁଳା ଦୁଆର ଦେଇ
ମୃତ ତାରିଖ ଉପରେ ପାଦ ଥୋଇ ଥୋଇ ।

ଫାଟମାଳା ଲିଭା ଲିଭା
ଦଶାଧିକ ପଟା ପଟା
ପୁଲର ବାସ ହଜିବ ପବନ ଛୁଟିରେ ।

ସମୟର ଟିକିଲ ହାତରେ
ଟିକି ଟିକି ସ୍ଵପ୍ନକର
ବର୍ଣ୍ଣମୟ ଭେଣା ।

ଆକାଶର ନୀଳ ଆଖିରେ
ସବୁ ତାର ବଇଚର ଲୁହ ।

ଗୋଲ୍‌ମ୍ ପୁଷ୍ପରେ
 ଶବ୍ଦ ଅସେ ଛପି ଛପି
 ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ ନାଲି, ନେଲି ଜାମା ପିନ୍ଧି
 ଶବ୍ଦ ଲମ୍ଫିତ ଏ ଆକାଶକୁ
 ଶୂନ୍ୟ ଦେବତାକୁ ଖୋଜି
 ଶବ୍ଦ ଖୋଲେ ନାଶର ବାଉଁଶ
 ଶବ୍ଦ ଭୁଲିଯାଏ
 ମଣିମାଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରେ
 ଯୌବନ ଡ୍ରୋଇଟ୍ କର
 ଦିଓଲିଆ ହୋଇଥିବା ଝିଅଟିକୁ ।

ଶବ୍ଦ ଦେଖେନାହିଁ
 ଶ୍ରେକର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ନଖ ଆଁରୁଡ଼ାକୁ
 ଶବ୍ଦ କାନରେ ଭୁଲିଯାଏ
 ମଣିମାଙ୍କ ସିପାସ୍ ଦେଖିଲେ ।

ଶବ୍ଦ ପିନ୍ଧେ କାନରେ କୁଣ୍ଡଳ
 ଆଉ ହାତରେ କଙ୍କଣ
 ତା'ପରେ କୁହାଟ ଗୁଡ଼େ, 'ଗୁମ୍ ଗୁଡ଼େ ! ଗୁମ୍ ଗୁଡ଼େ !'
 ପାଟଡାତୀ ପାଦତଳର ଫୁଲ
 ଶବ୍ଦ ଗୋଟାଏନି
 ଦୁର୍ଘ୍ଟିକାନ୍ତାର ଅସହାୟ ପସକୁ
 ଶବ୍ଦ ଅନାଏନି
 ପର୍ଦ୍ଦାଟେକ ଦରବାରକୁ ଶୁଣିତଏ
 ଆଉ ଗରୁଡ଼ାସନରେ ବସିଯାଏ ।

ଜାତକ : ମୋ କବିତାର

ମୋ ଭୁବପଟେ ସେମାନେ ଠିଆ ହେଲେ
(ସେମାନେ ମାନେ ଛବିସାଣୀ, ବିଳାସିନୀ ଓ କେତେ ନାଁ ନକ୍ଷତ୍ରା ହିଅ)
ହସରେ ପାଟି ପଡ଼ିଲେ
ଆଉ କହିଲେ
‘ସକାଳୁ ସକାଳୁ ବୃହନ୍ନଳାର ମୁହଁ ଚାହିଁବା ପାପ’
ମୁଁ ଚରବରରେ ଦୁଇ ପେଟ୍ ଜଗନ୍ନାଥ ଭଜନ
ଚଢ଼ାଇ ଦେଲି
(ଜଣେ ବ୍ୟଥା ଏ ଉପାୟ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲେ)
କାଫିଆ, ବେକେଟଙ୍କଠୁ ଧାର ମାଗିଥିବା
ମୋ ନିଃସଞ୍ଜବାର ଖୋଲକୁ ସେମାନେ ନଖରେ ଚିରିଦେଲେ
ହେଲେନ୍ ଦେହର ଖାଲ ଡେପ ଟିପୁଥିବା
ମୋ କଲମକୁ ଦାନ୍ତରେ ଗଡ଼ ଗଡ଼ କରିଦେଲେ
ସେ ଦିନୁ ମୁଁ ବାହୁଦ ଖୋଜୁଛି
ଆଉ ଭୁବନେଶ୍ୱରୀଆଙ୍କ
ଧାସରେ ସିଝିବି ।

ବସୁସର ଗଜପଥେ ନୁହେଁ
 ଶେଗର ସୁଡ଼ଙ୍ଗଦେଇ ନୁହେଁ
 ଏକପିଡ଼େଣ୍ଡର ରକେଟ ଚଢ଼ି ନୁହେଁ
 ପାବପାୟ ଡେଇଁ ବୁଲି ପହଞ୍ଚି ଉତ୍ତରେ
 ମୃତ୍ୟୁ ପଶିଗଲା ।

ଯେଉଁମାନେ ହଜିଗଲେ ମହାନଦୀ ନୀଳକଳେ,
 ଯେଉଁମାନେ ମିଶିଗଲେ ପଞ୍ଚଭୂତଙ୍କର ମେଲେ
 ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଭୁଲିଗଲୁ ।

ଆମ ନିତକୁ ସେମାନେ ବଦା କରିଥିଲେ
 ଆମ ଭାତକୁ ସେମାନେ ପିତା କରିଥିଲେ ।

ଚୌଦଯୋଡ଼ା ମେଲ ମେଲ, ଆଖି ପବ୍‌ହୁଟି
 ‘ଏ ମାଟିରେ ଜନ୍ମନେବା ଛଡ଼ା
 ଆଉକିଛି ଅପରାଧ ଆମର ଦେଖିବ ?’

ପକ୍ଷୀବସା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ
 ମାଟିଯାକ ରକ୍ତ
 ଗଛ ସାରା ନିଆଁ
 ମାଳୀ ତଟସ୍ଥ
 ପାଞ୍ଜି ମୁହଁରେ ମିଠା
 ନବାବ୍ ହାତରେ ବାଣୀ
 ପାରିବାର ଲୋକମାନେ ନିଲମ୍ ମଞ୍ଚରେ,
 ପାଠୁଆଙ୍କୁ କାନଯାକ ମେଞ୍ଚେ ମେଞ୍ଚେ ଭୁଲି ।

ଏଣିକି ଆମେ ହାତର ରକ୍ତପୋଛୁ ମୁକୁଟ ସଜାଡ଼ିବା
କନ୍ୟା ଲୁହକୁ ଟୋକେଇରେ ଧରି ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲିବା ।

X X X X

କିଛି ବଦଳିଲାନି
ସିଂବାଳୁଆଙ୍କର ଝଣ୍ଡା ପ୍ରୋସେସନ୍
ରମ୍ଭା ଆଉ ଉଦ୍‌ଗୀକ ଆଖିମର
ନାରଦଙ୍କ ଚରୁଲି
ଚଣ୍ଡମୁଣ୍ଡଙ୍କ ମିଟିଂକୁ ଟ୍ରକ୍‌ସାଥୀ
ସବୁ ଆକପରି ।

ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଲଙ୍ଘନୁ ଡିଆଁ ଖେଳେ ହବା
ବନ୍ଦ ନାହିଁ ।

ସୁନାର ଗଛମାନଙ୍କୁ ପୋକ ଧର୍ଷଣ କରିବା
ବନ୍ଦ ନାହିଁ ।